

عنوان مقاله:

بررسی معماری مساجد همساز با اقلیم

محل انتشار:

اولین کنفرانس ملی معماری و شهرسازی اسلامی و ترسیم سیمای شهری پایدار با گذر از معماری ایرانی- اسلامی و هویت گمشده آن (سال: 1392)

تعداد صفحات اصل مقاله: 11

نویسنده:

شهرزاد رفیعی نائینی - دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی معماری

خلاصه مقاله:

مسئله ای که در رابطه با ساختمان مسجد حائز اهمیت است اینکه کالبد فیزیکی مسجد در کلیه نقاط مختلف جهان دارای یکسری مشخصات خاص است از قبیل استقرار در جهت رو به قبله، قرار گرفتن محراب در سمت قبله به عنوان مرکزتوجه و اغلب بر روی محور اصلی مسجد، وجود تقارن در پلان و مقطع و مجزا بودن فضای داخل مسجد از محیط اطراف، خصوصا از لحاظ منظر می باشد. مسجدهای اولیه بسیار ساده ساخته می شدند و فضای کالبدی آنها متشکل از شبستان نبودند در بود که در جلوی آن حیاط یا فضای نیمه باز محصور وجود داشت. با گذشت زمان، بر عظمت و شکوه معماری مسجدها افزوده شد. در ایران، عناصری از معماری بومی در فضای کالبدی مسجدها مورد استفاده قرار گرفت. ایوان، یکی از عناصر بود. نخست، یک ایوان در شبستان اصلی و سپس دو ایوان روبروی یکدیگر که اغلب یکی به ورودی اختصاص داشت، به ساختمان مسجد اضافه شد. تعداد این ایوانها در مرحله ای از تکامل طرح مسجد، به چهار عدد رسید. گنبد، که در پی نیاز و ضرورتی فنی- ساختمانی، برای پوشش فضایی بزرگ بدون استفاده از چوب، توسط اشکانیان اختراع شد و پس از اسلام در معماری مساجد به کار رفت و نشانه و سمبلی برای فضاهای مذهبی گردید. مناره، پیش از اسلام به عنوان میل راهنما بود و پس از اسلام ابتدا به صورت ساده و منفرد برای آگاهی از وقت نماز به کار می رفت. از قرن پنجم و ششم هجری، ضمن پذیرش کاربردی فنی در جنب سردر ورودی ها و جنب ایوان های اصلی مسجد ها و سایر بناهای مذهبی، به صورت عنصری نمایشی و تزئینی نیز در آمد و جنبه های نمادین به خود گرفت. شرایط اقلیمی نمی توانست مانند سایر ساختمانها به طور اساسی و تعیین کننده در شکل و نحوه استقرار مساجد تاثیر داشته باشد و بسیاری عوامل دیگر که عمدتا مذهبی و برخی سیاسی بودند، در طراحی ساختمان مسجد اهمیتی بیشتر از شرایط اقلیمی داشته اند. در هر حال ساکنان منطقه با به کار گیری ترفندهایی به طراحی ساختمانهای همساز با اقلیم پرداخته اند.

کلمات کلیدی:

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/422009>

